

GÖRAN B. JOHANNESSON

BARNNS MINNEN FRÅN TIDIGARE LIV

Forskning i livets gränsland

BARNNS MINNEN FRÅN TIDIGARE LIV
Forskning i livets gränsland
ISBN 978-91-984038-2-4

Copyright © Göran B. Johannesson 2018
Utgiven 2018 av Egia förlag

Alla rättigheter reserverade. Boken får inte återges, reproduceras eller överföras i någon form eller på något sätt, elektroniskt eller mekaniskt (inklusive fotokopiering), spelas in eller lagras i någon form av informations- eller hämtningsprogram, utan utgivarens skriftliga tillstånd.

Omslagsillustration: Caroline Sellstone
Omslag och sättning: StjärnDistribution

Tryckt på 100g Munken Lynx 1,5 FSC
hos Tallinn Book Printers, Tallinn, Estland 2018

Innehåll

Förord	13
Kapitel 1. Inledning	17
Tron på reinkarnation	17
Vuxnas minnen från tidigare liv	19
Barn som minns tidigare liv	19
<i>Fallstudie: Ryan Hammons, USA</i>	21
Utforskning av fallen	29
Forskarna	29
Undersökningsmetodik	32
Intervjumetodik	33
Registrering och skriftliga källor	34
Uppföljning och trovärdighet	34
Kodning i databas och skattning av fallens styrka	36
Kapitel 2. Reinkarnation i olika länder och kulturer	37
Europa	37
<i>Fallstudie: Jenny Cockell, England</i>	38
Mellanöstern	42
Turkiet	42
Libanon, Syrien och Israel	43
Nord- och Sydamerika	45
USA	45
Nordamerikas indianer och inuiter	46
Brasilien	47
<i>Fallstudie: Jacira Munhoz, Brasilien</i>	47
Afrika	52
Nigeria och Senegal	52
Asien	52
Indien	52
<i>Fallstudie: Shanti Devi, Indien</i>	54
Sri Lanka	58
<i>Fallstudie: Thusita Silva, Sri Lanka</i>	59
Burma (Myanmar)	61
Thailand	62

Tibet.....	63
<i>Fallstudie: Dalai Lama, Tibet</i>	64
Kina och Japan	67
Kapitel 3. Allmänna och kulturspecifika kännetecken	69
Grundläggande kännetecken	69
Frekvens	69
Fallens stabilitet och spridning.....	71
Lösta och olösta fall	72
<i>Fallstudie: Wijanama Kithsiri, Sri Lanka</i>	73
Könsfördelning.....	75
Byte av kön.....	76
Tidsintervallet mellan livet	77
Geografiska och fysiska samband	78
Socioekonomisk mobilitet	78
<i>Fallstudie: Kumkum Verma, Indien</i>	79
Känsloband	86
Trosföreställningar och kulturspecifika kännetecken	87
Den tidigare personligheten	88
Våldsam död	88
Naturlig död.....	90
Oavslutade liv	90
Förutsägelse av återfödelse.....	91
<i>Fallstudie: Sanjeev Sharma, Indien</i>	91
Efter döden	93
Förebådande drömmar.....	93
Avskedsdrömmar	94
<i>Fallstudie: Maung Zaw Thein Lwin, Burma</i>	95
Apparitioner och mediala budskap	97
<i>Fallstudie: Alessandrina Samonà, Italien</i>	98
Graviditetsbegär	102
Kapitel 4. Påståenden och identifikationer	103
Påståenden	103
Ålder och uttryckssätt	103
Minnesbilder.....	105
<i>Fallstudie: Ratana Wongsombat, Thailand</i>	106
Förnekelse av föräldrar	111
Minnen från flera liv.....	112
<i>Fallstudie: Swarnlata Mishra, Indien</i>	113
Minnen från ett liv som djur	119

Minnen efter döden	119
Upplevelser relaterade till den fysiska världen.....	120
<i>Fallstudie: Veer Singh, Indien</i>	121
Upplevelser från en annan tillvaro.....	124
Upplevelser i samband med återfödelsen	125
Identifikationer.....	127
Kontrollerade identifikationer.....	128
<i>Fallstudie: Gnanatilleka Baddewithana, Sri Lanka</i>	129
Spontana identifikationer.....	135
<i>Fallstudie: Manju Sharma, Indien</i>	136
Identifikation av ”vägen hem”.....	138
<i>Fallstudie: Nazih Al-Danaf, Libanon</i>	138
Kapitel 5. Specifika beteenden	143
Känslomässiga reaktioner	143
Positiva och negativa känslor	144
Svartsjuka	146
Hämndlystnad och rädsla	146
Lekar	147
Yrkeslekar	147
<i>Fallstudie: James Leininger, USA</i>	148
Dödslekar	157
Övriga lekar	157
Fobier.....	158
Specifika fobier	158
Dödsrelaterade fobier	158
<i>Fallstudie: Shamlinie Prema, Sri Lanka</i>	160
Förklaringar	162
Personliga likheter	163
Asocialt beteende	163
Intressen och talanger	164
<i>Fallstudie: Hunter, USA</i>	165
Färdigheter	167
Vuxenbeteenden.....	168
Personlig mognad och brådmoget sexuellt intresse	168
<i>Fallstudie: Suleyman Andary, Libanon</i>	170
Alkohol, narkotika och tobak.....	174
<i>Fallstudie: Ma Zin Mar Oo, Burma</i>	175
Religiositet	176
<i>Fallstudie: Duminda Ratnayake, Sri Lanka</i>	177

Kapitel 6. Beteenden relaterade till byte av kön, religion, samhällsklass, språk och nationalitet	181
Könsbyte.....	181
Könsstridiga beteenden.....	181
<i>Fallstudie: Kloy Matwiset, Thailand</i>	182
Könsdysfori eller könsinkongruens.....	183
Religionsbyte.....	184
Identifikation med muslimer.....	185
<i>Fallstudie: Naresh Kumar, Indien</i>	185
Identifikation med hinduer.....	188
<i>Fallstudie: Nasruddin Shah, Indien</i>	189
Identifikation med kristna.....	191
<i>Fallstudie: Gamini Jayasena, Sri Lanka</i>	192
Övriga religionsbyten.....	198
<i>Fallstudie: Sandika Tharanga, Sri Lanka</i>	199
Byte av samhällsklass.....	201
Degradering.....	201
<i>Fallstudie: Jasbir Singh, Indien</i>	203
Avancemang.....	208
<i>Fallstudie: Swaran Lata Mishra och Govind Narain Mishra, Indien</i>	208
<i>Fallstudie: Ashok Kumar Shakya, Indien</i>	211
Byte av språk.....	215
Xenoglossi.....	215
Responsiv xenoglossi.....	215
Recitativ xenoglossi.....	216
<i>Fallstudie: Bongkuch Promsin, Thailand</i>	217
Glossofili och glossofobi.....	223
Nationsbyte.....	224
Identifikation med japaner.....	224
Identifikation med västerlänningar.....	231
Internationella fall i Europa och USA.....	236
<i>Fallstudie: Carl Edon, England</i>	236
Övriga internationella fall.....	239
<i>Fallstudie: Ahmad Hoda, Kanada</i>	240
Kapitel 7. Födelsemärken	242
Inledning.....	242
Förekomst och typ av födelsemärken.....	242
Undersökningsmetodik och medicinska dokument.....	243
Utseende, förutsägelser och samband.....	245
Förklaringar.....	246
Modersinprägling.....	246

Reinkarnationsfall och modersinprägling	249
Föreställningars inverkan och betydelse	250
Stick- och huggsår.....	252
<i>Fallstudie: Deepak Babu Misra, Indien</i>	252
<i>Fallstudie: Necip Ünlütaşkıran, Turkiet</i>	254
Skottsår.....	260
<i>Fallstudie: Alan Gamble, Kanada</i>	261
<i>Fallstudie: Chanai Choomalaiwong, Thailand</i>	263
Övriga skador	268
Våld mot huvudet.....	268
<i>Fallstudie: Sunita Khandelwal, Indien</i>	269
Trafikskador	272
<i>Fallstudie: Ramniri Jatav, Indien</i>	272
Explosioner	274
<i>Fallstudie: Chatura Buddika Karunaratne, Sri Lanka</i>	274
Ormbett, brännsår och andra åkommor.....	277
Märken av skilda slag.....	278
Hål i öronen	278
<i>Fallstudie: Ma Htwe Yin, Burma</i>	279
Ärr och födelsemärken.....	281
<i>Fallstudie: Corliss Chotkin Jr, USA</i>	281
Experimentella födelsemärken.....	285
Kännetecken	286
<i>Fallstudie: Maung Hla Win, Burma</i>	288
<i>Fallstudie: Ma Choe Hnin Htet, Burma</i>	289
Oavsiktliga experimentella födelsemärken.....	292
Förutsägelser av födelsemärken	293
Forskarna	293
<i>Fallstudie: Metin Köybaşı</i>	294
<i>Fallstudie: Cemil Fahrici, Turkiet</i>	295
Övriga förutsägelser.....	298
<i>Fallstudie: William George Jr, USA</i>	299
Kapitel 8. Missbildningar och fysiska särdrag	301
Inledning.....	301
Skador på extremiteter	302
<i>Fallstudie: Lekh Pal Jatav, Indien</i>	303
Skador på huvud och kropp.....	305
Skador av skott, slag och hugg.....	305
<i>Fallstudie: Giriraj Soni, Indien</i>	306
Skadade eller missformade öron	309
<i>Fallstudie: Semih Tutuşmuş, Turkiet</i>	309

Sjukdomar och diverse symtom	313
<i>Fallstudie: Patrick Christenson, USA</i>	314
Avvikande hudpigmentering	317
Albinism	318
<i>Fallstudie: Maung Zaw Win Aung, Burma</i>	319
Fysiska likheter	324
Ansiktslikhet	324
<i>Fallstudie: Suzanne Ghanem, Libanon</i>	325
Andra likheter	327
Tvillingar	328
Kännetecken	329
Enäggstvillingar	330
<i>Fallstudie: Gillian och Jennifer Pollock, England</i>	331
<i>Fallstudie: Indika och Kakshappa Ishwara, Sri Lanka</i>	337
Kapitel 9. Normala förklaringar	344
Bedrägeri	344
Fantasier och slumpen	347
<i>Fallstudie: Ajendra Singh Chauhan, Indien</i>	348
Psykokulturell förklaring	352
Kontakten mellan familjerna	355
Främlingsfall	355
<i>Fallstudie: Kemal Atasoy, Turkiet</i>	357
Relationsfall	361
Tysta fall	362
Olösta fall	362
Minnesförmåga och minnesfel	363
Minnet och minnesförmågan	363
Minnesillusion eller kryptomnesi	365
Minnesförvanskning eller paramnesi	366
Familjernas attityder	369
Barnets anhöriga	369
Den tidigare personlighetens familj	373
Psykologiska studier	374
Begåvning och beteendeproblem	375
Fantasier och suggestibilitet	376
Dissociation	376
Posttraumatiskt stressyndrom	379
<i>Fallstudie: Purnima Ekanayake, Sri Lanka</i>	379
Uppföljning	384
Forskningsmetodik	385
Replikationsstudier	385

Livssyn, förväntningar och kulturellt betingade missförstånd.....	386
Vittnesmålens tillförlitlighet.....	388
Kapitel 10. Paranormala förklaringar	390
Psi och superpsi.....	390
Besättelse.....	393
Temporär besättelse	393
<i>Fallstudie: Maria Talarico, Italien</i>	<i>394</i>
Partiell besättelse.....	395
<i>Fallstudie: Henriette Roos, Nederländerna</i>	<i>395</i>
Permanent besättelse	397
<i>Fallstudie: Sumitra Singh, Indien</i>	<i>398</i>
Besättelse och reinkarnation.....	405
Reinkarnation.....	406
Invändningar, bevisvärdering och obesvarade frågeställningar.....	406
Förklaringsvärde	409
Medvetandet, hjärnan och döden	410
Fysikalismen	410
Det oreducerbara medvetandet.....	411
Transmissions- eller filterteorin	412
Medvetandet och hjärnskador.....	413
Terminal klarhet.....	413
Psi eller utomsinnlig varseblivning.....	415
Nära-dödenupplevelser	417
Dödsbäddsvisioner	420
Apparitioner	421
Medial kommunikation	424
<i>Fallstudie: Géza Maróczy, Ungern.....</i>	<i>426</i>
Mediala budskap från okända	431
<i>Fallstudie: Runolfur Runolfsson, Island</i>	<i>433</i>
Slutord	436
Noter	439
Referenser	464
Register.....	489

Förord

Människan förefaller sedan urminnes tider ha trott på ett liv efter döden, och i många kulturer finns vittnesmål om spontana parapsykiska upplevelser som tycks bekräfta denna tro. Att människan återföds är också en vanlig trosföreställning i otaliga kulturer över hela världen. Flera olika parapsykiska fenomen som tyder på människans fortlevnad har utforskats sedan slutet på 1800-talet, och det har publicerats många trovärdiga och verifierade fallstudier. Det senare gäller även för reinkarnationsfall, som har varit föremål för vetenskapliga studier i över 50 år.

Men dessa fenomen har rönt föga erkännande av den etablerade vetenskapen. Den huvudsakliga orsaken är vetenskapens fysikalistiska världsbild, dvs. tron på att tillvaron endast består av fysisk materia, fysiska energier och fysisk medvetenhet (fysikalism eller materialism). Detta förefaller vara en för evinnerliga tider fastslagen sanning som inte kan eller får ifrågasättas och påminner närmast om en religiös dogm. Så varför ägna sig åt parapsykiska fenomen som ändå inte finns? Det är ju bara slöseri med tid och resurser. Alla sådana fenomen kan ju alltid och utan undantag ges en s.k. naturlig eller normal förklaring av ett eller annat slag. Eller så handlar det helt enkelt om vidskepelse eller (själv)bedrägeri.

Fysikalismen kan emellertid inte förklara alla de olika välundersökta och verifierade parapsykiska fenomen som rapporterats sedan lång tid tillbaka, och därför kommer den förr eller senare att behöva omprövas. En av den moderna psykologins fäder, William James, uttryckte sig på följande vis: ”Om man vill kullkasta lagen om att alla kråkor är svarta behöver man inte visa att alla är det, det räcker med att bevisa att en enda kråka är vit.”¹ Inom det parapsykiska området finns det många vita kråkor!

Att som vetenskapsman öppet ifrågasätta fysikalismen, ägna sig åt parapsykisk forskning eller publicera egna upplevelser inom detta område anses närmast vara kätteri, inte minst i vårt land, och får ibland negativa konsekvenser för den enskildes yrkesliv. Det är för övrigt ett faktum att ledande vetenskapsmän i alla tider ofta har nonchalerat och t.o.m. aktivt motarbetat nya och banbrytande idéer som inte stämmer överens med de för tillfället förhärskande teorierna.² Upphovsmannen till kvantteorin, Max Planck, konstaterar: ”En viktig vetenskaplig innovation får sällan dominans genom att gradvis vinna över och omvända motståndarna: det händer sällan att Saulus blir Paulus. Det som sker är istället att motståndarna så småningom dör ut och att den uppväxande generationen redan från början har blivit bekant med idén.”³

Det finns anledning att betona att fysikalismen endast är en hypotes, ett antagande tills vidare. Flertalet kritiker avfärdar ofta på ett summariskt och näst intill föraktfullt sätt de olika parapsykiska fenomenen som tyder på att människans medvetande är oberoende av kroppen och överlever döden – de bara *vet* att det inte är sant.⁴ Det är ingen seriös vetenskaplig hållning. Äkta skepticism väger för- och nackdelar mot varandra, vilket sällan förekommer i dessa sammanhang. Det är dessutom ytterst få kritiker som tar sig tid att läsa originallitteraturen – allting kan ju ändå på ett eller annat sätt förklaras utifrån en fysikalistisk syn på tillvaron. Emedan fysikalismen alltid på förhand utesluter alla s.k. paranormala eller *parafysiska* förklaringar, kommer dessa aldrig att accepteras av dagens vetenskap oavsett hur starka bevisen är – ett exempel på okunnighetens arrogans.

Den välkände professorn i astronomi och rymdvetenskap, Carl Sagan, lämnar dock en öppning för viss parapsykisk forskning. Det finns tre påståenden inom denna forskning som enligt honom förtjänar ett seriöst studium. Två av dem handlar om den experimentella parapsykologin, och det tredje gäller reinkarnationsforskningen, nämligen att: "... små barn ibland redogör för detaljer från ett tidigare liv som vid kontroll visar sig vara korrekta och som de inte kan ha känt till på något annat sätt än genom reinkarnation". Sedan tillägger han att han visserligen inte själv tror att dessa påståenden är sanna, men att han valt ut dem för att de *skulle kunna* vara det och för att de förefaller ha ett visst vetenskapligt stöd (Sagans kursivering).⁵

Det som överlag saknas hos det vetenskapliga etablissemangen är framför allt öppenhet och ödmjukhet inför en verklighet som i grunden – trots vetenskapens ständigt nya rön – fortfarande är ett stort mysterium. För vår svenske nobelpristagare i litteratur, Tomas Tranströmer, var mystiken ständigt närvarande i hans djupt särpräglade bildspråk. I en intervju säger han: "För mig är det naturligt att se livet som ett mysterium. Den vanliga materialistiska världsbilden är en arbetsmodell som fungerar hyggligt i vårt dagliga liv – och vår varseblivning är ju så konstruerad att den i allmänhet utestänger saker som inte svarar mot den världsbilden. Men samtidigt är det uppenbart att den materialistiska hypotesen inte ger någon bild av hur verkligheten egentligen är beskaffad. Jag känner mig övertygad om att den konventionella världsbilden är otillräcklig."⁶

Vi lever förvisso i en fysisk värld, men den sammantagna parapsykiska forskningen vittnar om att verkligheten är betydligt mer komplicerad än så. Det finns med all sannolikhet en parafysisk eller utomsinnlig verklighet – en okänd tillvaro eller dimension bortom den fysiska som vi inte kan uppfatta med våra gängse sinnen. Shakespeare låter Hamlet uttrycka det på följande vis i första akten av sitt berömda drama: "Mer finns i himmel och på jord, Horatio, än någonsin filosofin har drömt om."⁷

Ordet *reinkarnation* ("reincarnation") introducerades i engelskan på 1800-talet av den franske spiritisten Allan Kardec och är sammansatt av fem latinska stavelser: *re-in-carn-ate-ion*. Det betyder ordagrant "processen att åter bli kött", dvs. att "själen", "psyket" eller medvetandet i en eller annan form överlever döden och tar säte i en ny kropp. Som synonym används ofta ordet *återfödelse* ("rebirth"), vilket föredras av buddhister. Ett annat ord är *transmigration*, som har funnits i engelskan sedan 1500-talet. Det har också ett latinskt ursprung och betyder ungefär "processen att gå över" (till dödens rike och in i en annan kropp). Termen används även för att beteckna att människan kan återfödas i ett djurs skepnad (själavandring). Ytterligare en term från 1500-talet är *metempsykosis*, vilket har ett grekiskt ursprung och vars approximativa betydelse är "den process genom vilken själen efter döden överförs till en ny kropp". Andra äldre ord som också har ett grekiskt ursprung är *palingenesis* ("att födas på nytt") och *metensomatosi* (ungefär "återförkroppsligande").⁸ I denna bok används omväxlande termerna reinkarnation och återfödelse.

Den vetenskapliga utforskningen av barns minnen från tidigare liv är till stora delar okänd och ibland kanske inte helt lättillgänglig. I föreliggande bok ges en utförlig och detaljerad sammanställning av denna forskning. Därigenom kan läsaren bilda sig en egen uppfattning om fallens trovärdighet och bevisvärde eller beviskraft (evidens). Det är också anledningen till att det redogörs för så många fallstudier och att även kritiska synpunkter redovisas. För att åskådliggöra alla de kännetecken som dessa barn uppvisar och för att styrka fallens trovärdighet har det medvetet eftersträvat att dels ta med många av de fall som har störst bevisvärde, dels ge illustrativa exempel från olika länder och kulturer. Även flera äldre fall har medtagits för att påvisa att det inte handlar om ett nutida fenomen. Emedan många av de personer som figurerar i fallen ofta har flera och inte sällan ovanliga och långa namn används ibland endast deras för- eller efternamn, i syfte att underlätta läsningen.

Boken tillägnas dem som håller möjligheten öppen för att människan överlever döden och som inte avvisar reinkarnationstanken – i alla fall inte utan att ha undersökt saken närmare. Boken kan läsas utan några särskilda förkunskaper, men då den är så pass omfattande krävs det ett genuint intresse för denna typ av fenomen och en vilja att tränga djupare in i ämnet. Naturligtvis är det att föredra att läsa fallbeskrivningarna i original, men det har eftersträvat att redovisa alla uppgifter som krävs för att kunna bedöma fallens trovärdighet och bevisvärde. Boken innehåller även ett stort antal notiser och referenser för dem som önskar mer information och vill gå till källan.

I kapitel 1 redogörs för tron på reinkarnation, relateras en trovärdig fallstudie och ges en beskrivning av forskningsmetodiken. I kapitel 2 redovisas utforskningen av fall från olika länder och kulturer, och i kapitel 3 återges ett antal grundläggande kännetecken. I kapitel 4–8 som innehåller en utförlig redovisning av fallens vikti-

gaste kännetecken ges många trovärdiga exempel. Kapitel 9 är en genomgång och granskning av olika s.k. naturliga eller normala förklaringar. Slutligen redogörs i kapitel 10 för olika paranormala förklaringar och ges en översikt av flera olika fenomen som tyder på att medvetandet kan existera oberoende av kroppen och att människan överlever döden.

* * *

Ytterligare material och fallbeskrivningar om barns minnen av tidigare liv och relaterade ämnen finns på webbplatsen **www.tidigare-liv.se**.

Kapitel 1. Inledning

Tron på reinkarnation

Enligt den engelske 1800-talsantropologen Edward Burnett Tylor är tron på att själen överlever döden och återföds i en ny kropp spridd över hela världen och sträcker sig tillbaka till en okänd forntid.¹ Den välkände publicisten och religionshistorikern Torgny Segerstedt gav uttryck för en liknande uppfattning i början av förra seklet: ”Den viktigaste formen af reinkarnationstro är den, enligt hvilken den döda pånyttfödes i människogestalt. Denna föreställning är mycket utbredd. Man kan direkt eller indirekt påvisa den hos nästan alla folk.” Och i mitten på 1920-talet skriver Arvid Wachtmeister: ”Vid ett något mer ingående studium av den etnologiska litteraturen kommer man snart till insikt om, att själavandringstron hör till de religiösa föreställningar, vilka i olika varianter, men likväl med förvånande överensstämmelse i viktiga detaljer, äro spridda bland de flesta primitiva folkstammar.”²

Även om tron på återfödelse varit vida spridd har den alltför ofta negligerats av antropologer, och den eskatologiska litteraturen är med vissa undantag mager.³ Det finns dock hundratals exempel på ursprungsbefolkningar i alla världsdelar som omfattar tron på reinkarnation eller själavandring i någon form. Enligt antropologen James Matlock rör det sig om närmare hälften av jordens stamfolk.⁴

- *Europa*: Teutonerna, germanerna, kelterna i Irland, Skottland och Wales, druiderna i Gallien (dagens Frankrike, Belgien, delar av Schweiz, Nederländerna och Tyskland) och Storbritannien, de tidiga saxarna, östgoterna, vikingarna, ursprungsbefolkningen i norra Finland, Sverige och på Island samt inte minst de gamla grekerna.
- *Väst-, Central-, Öst- och Sydafrika samt Madagaskar*: Fler än hundra folkstammar, särskilt i Väst- och Östafrika.
- *Australien*: Aboriginerna (urbefolkningen).
- *Oceanien*: Urinvånarna på exempelvis Trobiandöarna, San Christobal, Tongaöarna, Nya Zeeland (maorierna) och Papua Nya Guinea.
- *Indonesien*: Ursprungsbefolkningen på Filippinerna, Java, Borneo och Sumatra.
- *Syd- och Sydostasien*: Närmare tio folkstammar från Indien, t.ex. draviderna.

- *Nord-, Mellan- och Sydamerika*: Omkring 130 indianstammar, särskilt från nordvästra Nordamerika men även från Mellan- och Sydamerika.
- *Arktis och Subarktis (inklusive Alaska)*: Bland annat folkstammarna beaver och kutchin samt inuiter från Nordalaska och Grönland.
- *Sibirien och Japan*: Exempelvis evenkerna respektive ainofolket.

I Norge ansågs Olav den helige (995–1030) vara en reinkarnation av sin förfader, Olav den gode (800-talet). Detta omnämns även i *Flateyjarbók* (Flatöboken), den bäst bevarade av alla isländska handskrifter, från slutet av 1300-talet.⁵ Den äldre eller poetiska *Eddan* – de fornnordiska guda- och hjältesångerna – tillkom i västra Norge och på Island under åren 800–1000. I slutet av andra kvädet om Helge Hundingsbane sägs att det var en *trúa i forneskju* (en tro i forntiden) att människor föddes på nytt, men att det numera påstås vara *kerlingavilla* (käringskrock). Britt-Mari Näsström, professor i religionshistoria, uppger att i de isländska hjältedikterna talas det ofta om att hjälten och hans älskade återföds. Ett sådant exempel är Helge Hjörvardson och hans valkyria Svava, som sägs ha återfötts fyra gånger.⁶

Reinkarnationstron återfinns som bekant i hinduismen och buddhismen samt även inom sikhismen och jainismen. I de semitiska religionerna – judendom, kristendom och islam – finns det idag inte något nämnvärt belägg för reinkarnationstanken, även om både bibeln och koranen innehåller några verser som eventuellt kan tolkas som ett stöd för denna tro. Men inom alla tre religionerna finns det riktningar som omfattar eller har omfattat tron på återfödelse i någon form: de judiska chassiderna och kabbalisterna (Zohar), de kristna gnostikerna, bogomilerna och katarerna (albigenserna). Inom islam finns denna tro hos druserna i Libanon och hos alawiterna i Turkiet samt inom sufismen.⁷

Även hos många andra religioner och religiösa strömningar återfinns reinkarnationstanken i en eller annan form: taoism, egyptisk religion, hermetism, zoroastrism (mazdaism), orficism, mithraism och manikeism.⁸ Det finns vidare flera förhållandevis moderna västerländska världs- och livsåskådningar som innefattar tron på reinkarnation: teosofi, antroposofi och andra s.k. esoteriska världs- och livsåskådningar samt spiritualismen, t.ex. kardecismen (särskilt i Brasilien).⁹ Inom den grekiska filosofin var det många tänkare som trodde på reinkarnation i en eller annan form. Det finns även åtskilliga västerländska filosofer som tagit denna uppfattning på allvar och inte sällan omfattat den. Detsamma är fallet för inte så få författare, poeter, musiker, målare, statsmän, vetenskapsmän och andra välkända personligheter.¹⁰

När det gäller tron på reinkarnation hos allmänheten i Europa och Nordamerika tyder flertalet opinionsundersökningar på att den har ökat under de senaste 50–70 åren, t.ex. från blygsamma 4–5 % i England på 1940- och 1950-talen till omkring 25 % idag. I övriga Europa varierar siffrorna något mellan olika länder,

men i genomsnitt verkar det vara omkring 20 % av befolkningen som är mer eller mindre positivt inställda till reinkarnationstanken. Av Europas närmare 750 miljoner invånare är det således ca 150 miljoner som ger uttryck för denna uppfattning. Det kan också vara av intresse att notera att av de européer som tror på ett liv efter döden är det en dryg tredjedel som omfattar tron på reinkarnation.¹¹

Även i USA förefaller det vara minst 20 % som tror på reinkarnation. Siffran är ännu högre i länder som Mexiko, Brasilien, Argentina, Turkiet, Hongkong och Japan samt allra högst i Indien.¹² I Sverige har denna tro också successivt ökat, från låga 4 % på 1960-talet till omkring 20 % i början av 2000-talet.¹³ Men det förefaller vara endast en mindre andel (6–10 %) som är helt övertygade ("instämmer helt"). De övriga kan förmodas se reinkarnation som en möjlighet, som ett alternativ att beakta ("instämmer delvis").¹⁴

Vuxnas minnen från tidigare liv

Sedan mer än hundra år finns det många exempel på att vuxna personer har upplevelser av vad som verkar vara ett föregående liv – under drömmar och mardrömmar, via spontana minnesbilder, déjà vu, medial kommunikation och klärvoajans samt under inflytande av hallucinogena droger (t.ex. LSD), vid sjukdom, psykoterapi och meditation eller i samband med någon form av livskris.¹⁵

Vidare uppträder sådana minnen inte minst vid hypnotisk regression till tidigare liv, men det är få fall som är grundligt undersökta och utförligt rapporterade. Och i inget av dem har den förra personlighetens identitet kunnat verifieras, med ett eller annat undantag.¹⁶ Vid en jämförelse med barns minnen från föregående liv är bevisvärdet hos vuxnas upplevelser för det mesta av begränsat värde, varför dessa fall har förbigåtts helt. Det är ju avsevärt lättare att kontrollera vilka informationskällor ett litet barn har tillgång till jämfört med en vuxen person.

Barn som minns tidigare liv

Barn som påstår sig minnas tidigare liv uppvisar ett antal olika kännetecken. En utförlig genomgång av dem redovisas i kapitel 2–8, här ges en kortfattad översikt av de viktigaste. Sist i detta avsnitt redogörs för ett trovärdigt och verifierat amerikanskt fall som innehåller flera av dessa utmärkande kännetecken.

- **Påståenden** (minnesbilder). I flertalet fall handlar det om barn i 2–4-årsåldern som under några år spontant identifierar sig med en avliden person och som ofta har en oförklarlig kunskap om förhållanden i dennes liv. Inte sällan förefaller barnen minnas ett tidigare liv i samma familj eller släkt. Eller så är de aktuella familjerna vänner eller bekanta. Sådana fall kallas för *relationsfall*.

Om familjerna inte känner varandra rör det sig om *främlingsfall*. Ibland går det inte att finna någon person som motsvarar barnets uppgifter, och fallet förblir då *olöst*. Sådana fall liknar i de flesta avseenden *lösta* fall, dvs. när det är ställt utom allt rimligt tvivel vilken avlidne person barnet identifierar sig med.

- **Identifikationer** (igenkännanden). När barnen träffar anhöriga till den förmodade¹⁷ tidigare personligheten uppges de allt som oftast känna igen dem. Detsamma gäller föremål och platser som var välbekanta för den föregående personligheten. Det är dock sällsynt att sådana igenkännanden görs under tillförlitliga betingelser, s.k. *kontrollerade identifikationer*, och de har därför endast en begränsad trovärdighet. Ett undantag är s.k. *spontana identifikationer*, t.ex. när ett barn av en slump möter en till synes vilt främmande människa, kan identifiera henne och spontant uttrycker stor glädje (eller motsatsen) över att träffa henne. Det finns även åtskilliga och trovärdiga exempel på att barn utan någon hjälp visat vägen till den förra personlighetens hem.
- **Beteenden**. Jämfört med sina syskon och andra barn uppvisar barn som minns tidigare liv ofta flera avvikande beteenden, vilka praktiskt taget alltid överensstämmer med den förra personlighetens uppträdande, attityder, intressen, talanger och vanor. Särskilt intressanta är beteenden som är relaterade till att barnen synes ha bytt kön, religion, samhällsklass, språk eller nationalitet sedan det föregående livet. Dessa beteenden kan betraktas som ett särskilt slags ”minnen”, s.k. *beteendeminnen*.
- **Födelsemärken och medfödda missbildningar**. I omkring en tredjedel av fallen har barnen ovanliga födelsemärken, medfödda missbildningar eller andra fysiska särdrag. Dessa förefaller ha ett samband med fysiska skador, sjukdomar eller andra egenheter hos den tidigare personligheten. Barnens märken och deformiteter kan därför ses som en form av *somatiska* eller *fysiska minnen*.

I övrigt kan nämnas att i många kulturer förekommer det att barnets blivande mor (eller ibland en annan person) har en *förebådande dröm* (”announcing dream”), i vilken en avlidne person på ett direkt eller symboliskt vis verkar förebåda sin återfödelse i den aktuella familjen.

Att minnas tidigare liv är sällan en behaglig och angenäm upplevelse för barnen och deras föräldrar, vilket det finns många exempel på. Det förekommer t.ex. att barnen får identitetsproblem och upplever lojalitetskonflikter. Samtidigt som de är barn i sin nuvarande familj identifierar de sig med en avlidne, ofta vuxen person i en annan familj. Men på det hela taget är problemen övergående. Med undantag av ett fåtal fall utvecklas barnen helt normalt och finner sig efterhand till rätta i sin egen familj, i takt med att deras hägkomster ofta successivt försvagas när de börjar (för)skolan.¹⁸

Det finns flera tänkbara förklaringar till barns minnen av tidigare liv, både s.k. normala och paranormala (kapitel 9–10). Till de förra räknas den psykokulturella

förklaringsmodellen, dvs. att diverse psykologiska, sociala och kulturella faktorer leder till överdrifter och förvanskningar av olika slag – en form av önsketänkande eller självbedrägeri. Andra naturliga förklaringar är att föräldrarna är offer för olika typer av minnesfel, att barnen endast fantiserar – eventuellt i kombination med slumpmässiga sammanträffanden – eller att det rätt och slätt handlar om (själv) bedrägeri. Till paranormala förklaringar hör framför allt olika slags parapsykiska förmågor (telepati, klärvoajans, psykometri etc.), besättelse och reinkarnation.

Fallstudie: Ryan Hammons, USA

Ryan Hammons föddes i juli 2004 i Muskogee, Oklahoma. Modern, Cyndi Hammons, arbetade som kontorist och fadern, Kevin Hammons, var polis. Båda hade en uttalat kristen bakgrund, Cyndi hade en nära anknytning till baptisterna och Kevins far var präst; ingen av dem trodde på reinkarnation. Ryan hade besvär med förstörade polyper som påverkade hans hörsel, vilket medförde att han efter behandling fick gå i talterapi och inte kunde uttala hela meningar förrän han var 4 år. Omkring ett år senare började han säga att han ville åka ”hem till Hollywood”, bad gråtande sin mor att låta honom få åka dit så att han kunde få träffa sin ”andra familj”, den som han hade haft när han var ”stor”. Men det var först några månader senare – när han började få otäcka mardrömmar – som föräldrarna tog hans uppgifter på allvar. Han vaknade skrikande upp och tog sig för bröstet, grät och sade att han inte kunde andas och att hans hjärta hade ”exploderat” i Hollywood. Vid andra tillfällen handlade mardrömmarna om en senator ”Five”. Föräldrarna var bestörta över de intensiva drömmarna och visste inte vad de skulle ta sig till. Modern led av konstant sömnbrist (fadern hade ofta nattskift), och hon var ständigt orolig för sonen. När hon konsulterade familjens läkare fick hon endast beskedet att mardrömmarna skulle gå över med tiden.

En kväll när hon stoppade om Ryan tog han plötsligt hennes hand och sade: ”Mamma, jag tror att förr var jag någon annan.” Han berättade sedan för henne att han hade ett stort vitt hus och en swimmingpool i Hollywood, och att där fanns tre pojkar vars namn han inte kunde erinra sig. Sedan började han gråta och frågade sin mor om och om igen varför han inte kunde minnas deras namn. Han oroade sig också för vad som hade hänt med dem. En annan gång var han så rädd att få mardrömmar igen att han inte ville sova. Han grät i en halvtimme och upprepade gång på gång att han hade en sådan hemlängtan. Ryan sade också att han var stor förut men att han nu var liten, vilket han hatade eftersom han inte kunde göra som han ville. Modern blev närmast chockad över hans påståenden, särskilt som han var så upprörd och påstridig.

Till en början talade Ryan med bara sin mor om sina minnesbilder och hon berättade inte om dem för någon annan, inte ens för sin make. Ibland kunde

det gå flera veckor utan att Ryan sade något alls om ett tidigare liv, men sedan kunde han tala om det tre dagar i rad – särskilt på kvällarna efter att han badat och var avslappnad. Enligt modern blev han då en helt annan person. Han var allvarlig, talade som en vuxen och verkade ha en vuxen persons ordförråd – för att efteråt bli ett barn igen. Ibland utlöste yttre stimulans hans minnesbilder, t.ex. musik och dofter.

Så småningom började Cyndi läsa om reinkarnation på internet och lånade hem ett avsevärt antal böcker om Hollywood, i förhoppning om att bilderna skulle stimulera mer specifika minnesbilder hos Ryan. Hon lade märke till att när de bläddrade i böckerna vid sängdags blev han lugnare och mer tillfreds samt verkade sova bättre.

När han vid ett sådant tillfälle fick se ett fotografi av skådespelerskan Rita Hayworth blev han exalterad och påstod att han kände henne. Detsamma sade han när han fick se en bild av Marilyn Monroe, som han kallade för ”Mary lady”. En annan gång bläddrade han i en bok av Don Shiach, *The movie book: An illustrated history of the cinema*. I den fanns ett fotografi på sex män från filmen *Natt efter natt* från 1932. Först pekade Ryan på en av männen i mitten på bilden, påstod att det var ”George” och sade att han hade spelat in en film tillsammans med honom. Sedan satte han fingret på en man längst till höger på bilden och utbrast: ”Mamma, den killen är jag, jag fann mig!” Det fanns ingen uppgift i boken om vem denne man var, men det visade sig vara lätt att identifiera mannen som Ryan kallade för ”George”. Det var George Raft, en av huvudrollsinnehavarna i filmen.

När föräldrarna såg filmen fanns det två korta scener med mannen som Ryan identifierade sig med. Men då rollen saknade repliker och ingen nämnde namnet på hans rollfigur, uppfattade de honom som en statist. Det visade sig senare att hans enda replik blev bortklippt, men att han trots det fanns med i rollistan. Det var föräldrarna omedvetna om, och de lyckades aldrig identifiera honom.

En kväll vid läggdags frågade Cyndi Ryan om han förstod att han nu inte längre var mannen på bilden, och tillade att hon och hans far ville att han bara skulle vara deras son. På det svarade Ryan att modern ju inte förstod någonting. Han förklarade för henne att på utsidan var han inte som mannen på bilden, men att han fortfarande var det på insidan – och den kunde hon ju inte se!

Utforskning av fallet och tv-inspelning. I mars 2010 valde Cyndi Hammons att vända sig till barnpsykiatern Jim Tucker vid *Division of Personality Studies (DOPS)*, för att få hjälp med att finna ut vem mannen var som Ryan identifierade sig med. En månad senare påbörjade Tucker sin utforskning av fallet och intervjuade Ryan och hans föräldrar. Han hade tillgång till den dagbok som Cyndi omkring ett halvår tidigare på makens uppmaning hade börjat föra – ibland på daglig basis – över Ryans påståenden och beteenden. Även Leslie Kean, journalist och författare, hade tillgång till dagboken när hon utforskade fallet några år senare.

GÖRAN B. JOHANNESSON

BARNNS MINNEN FRÅN TIDIGARE LIV

Forskning i livets gränsland

Tron på att människan överlever döden och återkommer i en ny fysisk skepnad är några av människans äldsta trosföreställningar och återfinns i alla världsdelar. Opinionsundersökningar i västvärlden visar att det är omkring 20 % som helt eller delvis tror på reinkarnation. Men finns det några bevis för reinkarnation?

Sedan mer än femtio år har flera kompetenta forskare utförligt studerat hundratals fall med barn som säger sig minnas tidigare liv. Så snart dessa 2–3-åriga barn börjar tala, berättar de spontant att de har levt ett tidigare liv och lämnar ofta detaljerade uppgifter om avlidna personer som inte sällan levt på en annan ort och som deras föräldrar inte känner. Barnen uppvisar också ofta beteenden och talanger som kan knytas till den personlighet de påstår sig varit tidigare.

I boken presenteras ett stort antal vetenskapligt utforskade fallstudier. Författaren redovisar både styrkor och svagheter i bevisningen och lämnar över till läsaren att bilda sig en egen uppfattning.

Det ges även exempel på flera andra välundersökta, parapsykiska fenomen som tyder på att människan har ett medvetande som är oberoende av kroppen och som överlever döden, t.ex. nära-dödenupplevelser, dödsbäddsvisioner, apparitioner och medial kommunikation.

Boken utgör ett viktigt bidrag till att utmana den västerländska, materialistiska världsbilden och visar på behovet av en omvärdering av vår syn på livet och döden.

Göran B. Johannesson är legitimerad psykolog och har ett livslångt intresse för spontana parapsykiska upplevelser i allmänhet och för barns minnen av tidigare liv i synnerhet.

978-91-984038-2-4

9 789198 403824